

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑๐/๒๕๖๕

วันที่ ๑๔ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { ศาลแพ่ง
-

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๑
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า คดีหมายเลขดำที่ พ ๑๒๑๔/๒๕๖๒ ของศาลแพ่ง ซึ่งธนาคารอิสลาม
แห่งประเทศไทย เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง บริษัท ดีดี มอลล์ จำกัด หรืออินสแควร์ ซ้อปมอลล์ หรือ เจ.เจ.
เซ็นเตอร์ จำกัด จำเลยที่ ๑ กับพวกรวม ๑๐ คน ให้ร่วมกันชำระเงินแก่โจทก์ เนื่องจากโจทก์กับ
จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โดยจำเลยที่ ๑ ขอให้โจทก์ออกหนังสือค้ำประกันให้แก่
จำเลยที่ ๑ เพื่อนำไปเป็นหลักประกันการเช่าที่ดินต่ออาคารรถไฟแห่งประเทศไทย และจำเลยที่ ๑
กับจำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๙ ได้ทำสัญญามอบสิทธิเรียกร้องเป็นหลักประกันทางธุรกิจกับโจทก์เพื่อเป็นการ
ประกันหนี้ โดยนำสิทธิการเช่าห้องในศูนย์การค้าดีดีมอลล์ที่จำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๙ มีต่อจำเลยที่ ๑
มาจดทะเบียนเป็นหลักประกันการชำระหนี้ที่จำเลยที่ ๑ มีต่อโจทก์ หากบังคับหลักประกันได้เงินไม่พอ
ชำระหนี้ จำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๙ ยอมชำระส่วนที่ขาดจนครบ แล้วจำเลยที่ ๑ ไม่สามารถปฏิบัติตาม
ข้อตกลงในสัญญาได้ โจทก์จึงได้ทวงถามให้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๑๐ ชำระหนี้และบอกกล่าวบังคับจำนอง
แต่จำเลยทั้งสิบเพิกเฉยไม่ชำระหนี้แก่โจทก์ให้ครบถ้วน โจทก์จึงฟ้องขอให้จำเลยทั้งสิบร่วมกันชำระเงิน
๒,๓๗๙,๕๒๓,๑๑๕.๓๓ บาท พร้อมกำไร ค่าชดเชยในอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี จากต้นเงินจำนวน

๑,๖๑๔,๕๓๗,๕๖๙ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระให้แก่โจทก์เสร็จ หากจำเลยทั้งสิบไม่ชำระเงิน ให้ยึดทรัพย์จำนำเป็นหุ้นของบริษัทจำเลยที่ ๑ และสิทธิการเช่าห้อง ในศูนย์การค้าดีดีมอลล์ ของจำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๙ และทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสิบออกขายทอดตลาด นำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์จนครบ และให้จำเลยที่ ๑ คืนหนังสือค้ำประกันของธนาคารโจทก์แก่โจทก์ หากคืนไม่ได้ขอให้จำเลยทั้งสิบชดใช้ค่าธรรมเนียมแก่โจทก์ในอัตราร้อยละ ๒ ต่อปี ของวงเงินค้ำประกัน ดังกล่าว นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะคืนหนังสือค้ำประกัน โดยให้จำเลยทั้งสิบชดใช้ ค่าธรรมเนียมและค่าทนายความแก่โจทก์

จำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๙ ยื่นคำร้องขอให้ส่งข้อโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติ หลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๕ วรรคสอง บัญญัติให้ผู้ให้หลักประกันอาจตราทรัพย์สิน ของตนไว้เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้อันบุคคลอื่นต้องชำระก็ได้ ขัดกับหลักการและเหตุผลในการ ประกาศใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว และพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๒ บัญญัติให้ผู้ให้หลักประกันจะนำทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันตามพระราชบัญญัตินี้ไปจำนำเพื่อเป็นประกัน การชำระหนี้ต่อไปมิได้ มิฉะนั้นการจำนำนั้นตกเป็นโมฆะ บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการจำกัดสิทธิ การใช้ทรัพย์สินของบุคคล โดยไม่มีการระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิไว้ จึงเป็นบทบัญญัติ ที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๗ อีกทั้งพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๘๑ บัญญัติให้ผู้รับหลักประกันจะบังคับหลักประกันแม้เมื่อหนี้ที่ประกันขาดอายุความ แล้วก็ได้ บทบัญญัติดังกล่าวเท่ากับให้สิทธิต่อผู้รับหลักประกันบังคับชำระหนี้ได้แม้หนี้ขาดอายุความ เป็นการจำกัดสิทธิในการต่อสู้คดีของผู้ให้หลักประกันว่า หนี้ที่ผู้รับหลักประกันมีสิทธิได้รับชำระหนี้ นั้น ขาดอายุความ ซึ่งเป็นสิทธิที่ลูกหนี้ได้รับการคุ้มครองและรับรองไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นการจำกัดสิทธิในการใช้สิทธิของบุคคล โดยไม่มีการระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิไว้ จึงเป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๗

ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับวินิจฉัยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ เพราะเป็นบททั่วไป

พิจารณาแล้ว เห็นว่า เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ คือ โดยที่ทรัพย์สินที่อาจนำมาใช้เป็นประกันการชำระหนี้ในลักษณะที่ผู้ให้หลักประกันไม่ต้องส่งมอบ การครอบครองทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับหลักประกันหรือการจำนองตามมาตรา ๗๐๓ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จำกัดเฉพาะอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์มีทะเบียนบางประเภทเท่านั้น ผู้ประกอบธุรกิจจึงไม่สามารถนำทรัพย์สินอื่นที่ใช้ในการประกอบธุรกิจนอกจากทรัพย์สินดังกล่าวมาใช้ เป็นประกันการชำระหนี้ในลักษณะที่ผู้ให้หลักประกันไม่ต้องส่งมอบการครอบครองทรัพย์สินนั้นให้แก่

ผู้รับหลักประกันได้ เช่น สังหาริมทรัพย์ที่ผู้ให้หลักประกันใช้ในการประกอบธุรกิจ สินค้าคงคลัง วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งที่ทรัพย์สินเหล่านี้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจเช่นกัน อีกทั้งกระบวนการบังคับจำนองมีความล่าช้าอันเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ จึงตรากฎหมายนี้เพื่อรองรับการนำทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมาใช้เป็นประกันการชำระหนี้ในลักษณะที่ไม่ต้องส่งมอบการครอบครองแก่เจ้าหนี้และสร้างระบบการบังคับหลักประกันที่มีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและเป็นธรรมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจ ที่พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ให้หลักประกันอาจตราทรัพย์สินของตนไว้เพื่อประกันการชำระหนี้อันบุคคลอื่นต้องชำระก็ได้” เป็นไปตามหลักการและเหตุผลในการตรากฎหมายฉบับนี้ ซึ่งมุ่งเน้นไปที่เจ้าหนี้เป็นสำคัญ โดยเจ้าหนี้หรือผู้รับหลักประกันจะต้องเป็นสถาบันการเงินและบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อสร้างความมั่นใจในการให้สินเชื่อ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยสถาบันการเงิน หมายถึง (๑) สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน (๒) บริษัทที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิตและบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย (๓) ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น ตามบทนิยามมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ได้แก่ (๑) นิติบุคคลเฉพาะกิจซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (๒) ทรัสต์ในนามทรัสต์ตามกฎหมายว่าด้วยทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน (๓) บริษัทหลักทรัพย์ กองทุนรวม หรือผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (๔) นิติบุคคลซึ่งประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (๕) บริษัทบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์ (๖) นิติบุคคลซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจแพ็คเกจอริง (๗) สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเฉพาะกรณีกองทุนพัฒนาเอสเอ็มอีตามแนวประชารัฐ (๘) ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศเฉพาะกรณีการให้สินเชื่อร่วมกับสถาบันการเงิน (๙) นิติบุคคลซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจให้เช่าซื้อและให้เช่าแบบลิสซิง (๑๐) นิติบุคคลซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจให้สินเชื่อ ตามกฎกระทรวงกำหนดให้บุคคลอื่นเป็นผู้รับหลักประกัน พ.ศ. ๒๕๕๙ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม การที่ผู้ให้หลักประกันจะตราทรัพย์สินของตนไว้เพื่อประกันการชำระหนี้ของตนเองหรือประกันการชำระหนี้ของลูกหนี้คนอื่นก็ได้หากผู้ให้หลักประกันยินยอมเข้าไปผูกพันทำสัญญาหลักประกันทางธุรกิจกับเจ้าหนี้หรือผู้รับหลักประกัน จึงมิได้ขัดต่อเจตนารมณ์ในการตรากฎหมายฉบับนี้แต่อย่างใด และมีได้เป็นการจำกัดสิทธิของบุคคล แต่เป็นการให้สิทธิที่จะได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินซึ่งเดิมมีอาจใช้เป็นหลักประกันได้ นำมาเป็นหลักประกันได้โดยชอบ ส่วนที่มาตรา ๒๒

วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ให้หลักประกันจะนำทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันตามพระราชบัญญัตินี้ไปจำหน่าย เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ต่อไปไม่ได้ มิฉะนั้นการจำหน่ายนั้นตกเป็นโมฆะ” นั้น แม้จะเป็นการจำกัดสิทธิ ในทรัพย์สินอยู่บ้าง แต่เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้รับหลักประกันมิให้เสียสิทธิที่ควรได้รับจากผู้ให้หลักประกัน ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สิน และการสืบมรดก” วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตาม ที่กฎหมายบัญญัติ” พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๒ วรรคสอง จึงไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่ได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเจาะจง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

ส่วนพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๘๑ ที่บัญญัติว่า “ผู้รับหลักประกันจะบังคับหลักประกันแม้เมื่อหนี้ที่ประกันนั้น ขาดอายุความแล้วก็ได้ แต่จะบังคับเอาดอกเบี้ย ที่ค้างชำระตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจเกินกว่าห้าปีไม่ได้” นั้น เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙ ว่า “ผู้รับหลักประกันมีสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันก่อนเจ้าหนี้สามัญไม่ว่าสิทธิ ในทรัพย์สินจะโอนไปยังบุคคลภายนอกแล้วหรือไม่” และมาตรา ๓๔ บัญญัติไว้ด้วยว่า “เมื่อมีบุริมสิทธิ แยกกับสิทธิตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจให้ถือลำดับบุริมสิทธิ ดังนี้ (๑) หากทรัพย์สินที่เป็น หลักประกันเป็นสังหาริมทรัพย์ ให้ผู้รับหลักประกันมีสิทธิเป็นอย่างเดียวกันกับผู้รับจำหน่ายตามมาตรา ๒๘๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากมีการจดทะเบียนจำนองสังหาริมทรัพย์นั้นไว้ด้วย ให้ผู้รับหลักประกันมีสิทธิเป็นอย่างเดียวกันกับผู้รับจำนองตามมาตรา ๒๘๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ (๒) หากทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเป็นอสังหาริมทรัพย์ ให้ผู้รับหลักประกันมีสิทธิ เป็นอย่างเดียวกันกับผู้รับจำนองตามมาตรา ๒๘๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์” เพราะสิทธิ ตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจมีลักษณะเป็นทรัพย์สิน มิใช่สิทธิเรียกร้อง กำหนดอายุความฟ้องร้อง บังคับตามสิทธิเรียกร้องจึงไม่มีผลกระทบกระเทือนถึงทรัพย์สิน ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็มีบทบัญญัติในทำนองเดียวกันกับพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๘๑ ด้วย โดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๒๗ บัญญัติว่า “ผู้รับจำนอง ผู้รับจำหน่าย ผู้ทรงสิทธิ ยึดหน่วง หรือผู้ทรงบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้อันตนได้ยึดถือไว้ ยังคงมีสิทธิบังคับชำระหนี้ จากทรัพย์สินที่จำนอง จำหน่าย หรือที่ได้ยึดถือไว้ แม้ว่าสิทธิเรียกร้องส่วนที่เป็นประธานจะขาดอายุความ แล้วก็ตาม แต่จะใช้สิทธินั้นบังคับให้ชำระดอกเบี้ยที่ค้างย่อนหลังเกินห้าปีขึ้นไปไม่ได้” จึงไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม เป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลพอสมควรแก่เหตุ เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายใช้บังคับ

แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๗
วรรคหนึ่งและวรรคสอง

จึงมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๒ วรรคสอง
และมาตรา ๘๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

(นายอุดม ลิขิตวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ